

ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ (AI) ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (TN) προοδεύει με απίστευτο ρυθμό, βασιζόμενη σε σημαντικό βαθμό στην Γενεσιουργό Τεχνητή Νοημοσύνη¹ (ΓΤΝ) και τα Θεμελιακά Μοντέλα² (ΘΜ), όπως το Claude, ChatGPT, Gemini, Mistral κ.τ.λ. Ενώ τα Θεμελιακά Μοντέλα μπορούν να υποστηρίξουν μαθησιακούς στόχους όταν χρησιμοποιούνται προσεκτικά, για παράδειγμα ως βοηθοί στη γραφή, την ανταλλαγή ιδεών ή την καθημερινή εργασία, δεν πρέπει να αντικαθιστούν την ανθρώπινη γνώση των επιστημονικών κλάδων που απαιτείται για την επίτευξή τους.

Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας είναι δεσμευμένο να υποστηρίξει τις θεμελιώδεις αξίες της εκπαίδευσης: την άριστη γνώση των επιστημονικών κλάδων, την κατανόηση της επιστημονικής μεθόδου, τη λογική συλλογιστική, την αυτοκατευθυνόμενη έρευνα και την ικανότητα έκφρασης σύνθετων ιδεών με σαφήνεια και δημιουργικότητα.

Ο παρών Οδηγός Χρήσης και οι κατευθυντήριες οδηγίες έχουν ως στόχο να κατευθύνουν τους φοιτητές και τους διδάσκοντες να ενσωματώσουν την Τεχνητή Νοημοσύνη υπεύθυνα, διασφαλίζοντας ότι ενισχύει, αντί να υπονομεύει, την ανθρώπινη πνευματική ανάπτυξη και την αποστολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Βασικές Αρχές

- Δέσμευση στη Διδασκαλία και την Μάθηση.
Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας παραμένει προσηλωμένο στην βασική του αποστολή: την προώθηση της επιστήμης μέσω της έρευνας και τη μετάδοση επιστημονικής γνώσης στους φοιτητές μέσω αυστηρής διδασκαλίας. Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας θεωρεί την Τεχνητή Νοημοσύνη ως εργαλείο που μπορεί να ενισχύσει την εκπαίδευση, βοηθώντας φοιτητές και καθηγητές να επιδιώξουν τους στόχους τους σύμφωνα με την αποστολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης και Συμμόρφωση.
Η κοινότητα του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δύναται να χρησιμοποιεί τα διαθέσιμα εργαλεία της Τεχνητής Νοημοσύνης για τη βελτίωση της κατανόησης, την ενίσχυση της διδασκαλίας, την υποστήριξη της μάθησης και την αύξηση της παραγωγικότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση τους συμμορφώνεται με τις ηθικές αρχές και τις νομικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών ακαδημαϊκής ακεραιότητας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του Νόμου της ΕΕ για την Τεχνητή Νοημοσύνη³ και των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση 2021-2027⁴.
- Η Τεχνητή Νοημοσύνη ως Συμπλήρωμα, όχι ως Υποκατάστατο.

¹ Generative AI

² Foundation Models, δηλαδή Language Models

³ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

⁴ <https://data.europa.eu/doi/10.2766/153756>

- Κάθε εργαλείο της Τεχνητής Νοημοσύνης θα πρέπει να χρησιμοποιείται με στόχο την ενίσχυση της ανθρώπινης μάθησης ή/και της λήψης αποφάσεων, λειτουργώντας ως υποστηρικτικό εργαλείο που ενισχύει την κριτική σκέψη και την ανεξάρτητη ανάλυση αντί να τις υποκαθιστά.
- Ευθύνη Παραγόμενου Υλικού.
Το διδακτικό προσωπικό και οι φοιτητές, οι οποίοι χρησιμοποιούν εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την επιβεβαίωση της ακρίβειας, της αξιοπιστίας και της ηθικής συμμόρφωσης των παραγόμενων αποτελεσμάτων.
 - Επίγνωση των Κινδύνων της Τεχνητής Νοημοσύνης:
Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας υιοθετεί την κατηγοριοποίηση κινδύνου που ορίζεται στον Νόμο της ΕΕ για την Τεχνητή Νοημοσύνη³ - μη αποδεκτός, υψηλός, περιορισμένος και ελάχιστος κίνδυνος. Ενδεικτικά πιθανά ζητήματα που σχετίζονται με τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης είναι τα παρακάτω:
 - ❑ Ακαδημαϊκοί κίνδυνοι ακεραιότητας (π.χ. λογοκλοπή, παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων).
 - ❑ Ανησυχίες περί απορρήτου και ασφάλειας (π.χ., παραβιάσεις απορρήτου, έλλειψη διαφάνειας στη δήλωση χρήσης τεχνητής νοημοσύνης).
 - ❑ Κινδύνους εξάρτησης (π.χ., μειωμένη κριτική σκέψη και υποβάθμιση δεξιοτήτων).
 - ❑ Ανακρίβεια και κίνδυνοι παραπληροφόρησης (π.χ., αποτελέσματα παραισθήσεων της Τεχνητής Νοημοσύνης μπορούν να οδηγήσουν σε ψευδείς πληροφορίες).
 - Αντιγραφή κατά λέξη.
Ενώ τα εργαλεία της Τεχνητής Νοημοσύνης μπορούν να βοηθήσουν σε ακαδημαϊκό έργο, η άμεση υποβολή περιεχομένου που δημιουργείται από την Τεχνητή Νοημοσύνη ως δικού σας περιεχομένου απαγορεύεται, εκτός εάν υπάρχει ρητή εξουσιοδότηση. Επιπλέον, σημειώνεται ότι ορισμένα εργαλεία της Τεχνητής Νοημοσύνης ενδέχεται να χρησιμοποιούν τεχνικές υδατογράφησης και αυτά τα αναγνωριστικά ενδέχεται να εντοπιστούν κατά τη διάρκεια ελέγχων λογοκλοπής.
 - Απαιτήσεις Αναφοράς.
Η γενική χρήση εργαλείων της Τεχνητής Νοημοσύνης δεν απαιτεί ρητή δήλωση, εκτός εάν απαιτείται σε συγκεκριμένα πλαίσια, όπως φοιτητικές εργασίες. Ανάλογα με την εργασία, η χρήση εργαλείων ελάχιστου κινδύνου, όπως ορθογραφικοί έλεγχοι, μεταφραστές και απλές λειτουργίες αυτοματισμού, ή η συλλογή πληροφοριών με την Τεχνητή Νοημοσύνη από δημόσια διαθέσιμες πηγές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση γνώσης και τη διαμόρφωση απόψεων. Γενικά, τέτοιοι μέθοδοι δεν θα πρέπει να αναφέρονται ρητά, εκτός εάν υπάρχει σαφής οδηγία για το αντίθετο. Ωστόσο, η διαφάνεια είναι απαραίτητη στη χρήση εργαλείων της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Οδηγίες για Φοιτητές

- Ανάπτυξη Ακαδημαϊκών Δεξιοτήτων.
Στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής τους κατάρτισης, οι φοιτητές πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω και να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους στη δημιουργία ιδεών, στον σχεδιασμό και την εκτέλεση έργων, στην εφαρμογή κριτικής σκέψης, στην συγγραφή εργασιών, στη σύνθεση πληροφοριών. Αυτή η λίστα δεν είναι εξαντλητική, αλλά αντικατοπτρίζει μια ευρύτερη προσπάθεια να διασφαλιστεί ότι οι φοιτητές θα επωφεληθούν στο έπακρο από την ακαδημαϊκή τους κατάρτιση. Συνολικά, η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης πρέπει να ενισχύει, αλλά όχι να υποκαθιστά, τις θεμελιώδεις ακαδημαϊκές διαδικασίες.
- Η Τεχνητή Νοημοσύνη ως Βοήθημα Μάθησης.
Οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν εργαλεία της Τεχνητής Νοημοσύνης ως εκπαιδευτικό βοήθημα, προκειμένου να βελτιώσουν τη μάθησή τους. Παραδείγματα ορθής χρήσης είναι τα:
 - ❑ Καλύτερη κατανόηση κειμένου, εννοιών και γλώσσας.
Τα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης, για παράδειγμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση απλών ή ακόμα και πιο λεπτομερών εξηγήσεων εννοιών ή τεχνικού κειμένου.

- ❑ Έλεγχος και βελτίωση της σύνταξης και της γραμματικής.
Εκτός από τις βασικές διορθώσεις κειμένου, τα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης μπορούν να βελτιώσουν τη σαφήνεια και την αναγνωσιμότητα του κειμένου, το στυλ γραφής και τη δομή της εργασίας.

- Διαφάνεια στη Χρήση.
Ενώ η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορεί να υποστηρίξει τη μάθηση, ορισμένα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης που θεωρούνται ότι ενέχουν κίνδυνο απαιτούν διαφάνεια στη χρήση τους. Παραδείγματα περιλαμβάνουν chatbots με τεχνητή νοημοσύνη (π.χ., ChatGPT για επίλυση ασκήσεων). Εάν οι φοιτητές χρησιμοποιούν αυτά τα εργαλεία με τρόπους που επηρεάζουν άμεσα το ακαδημαϊκό τους έργο, η χρήση τους πρέπει να γνωστοποιείται και να αναφέρεται σωστά.

Για βαθμολογούμενες εργασίες, εξετάσεις ή έργα, εάν η χρήση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης δεν αναφέρεται στις γενικές οδηγίες, οι φοιτητές πρέπει να συμβουλευούνται τον διδάσκοντα του μαθήματος για να καθορίσουν τι επιτρέπεται.

- Λογοκλοπή.
Η χρήση παραγόμενου από τεχνητή νοημοσύνη αποτελέσματος μπορεί να θεωρηθεί λογοκλοπή εάν δεν αντικατοπτρίζει ουσιαστική πνευματική συμβολή του φοιτητή. Η λογοκλοπή θεωρείται πειθαρχικό παράπτωμα στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Για την αποφυγή λογοκλοπής, οι φοιτητές πρέπει πάντα να αναφέρονται στις πρωτότυπες πηγές και να χρησιμοποιούν εισαγωγικά (π.χ., «αντιγραμμένο κείμενο») όταν ενσωματώνουν ή παραφράζουν απευθείας περιεχόμενο που δημιουργείται από Τεχνητή Νοημοσύνη. Σε περίπτωση λογοκλοπής, μπορούν να ληφθούν πειθαρχικά μέτρα σύμφωνα με τους Κανονισμούς των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Οδηγίες για Διδάσκοντες

- Οδηγίες Χρήσης Τεχνητής Νοημοσύνης.
Οι διδάσκοντες πρέπει να ασκούν κριτική σκέψη σε οποιαδήποτε χρήση με τη βοήθεια της Τεχνητής Νοημοσύνης στη διδασκαλία, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η λογοδοσία, με την τελική ευθύνη για τη διδασκαλία και τη βαθμολόγηση αποκλειστικά να βαρύνει τον διδάσκοντα. Οι διδάσκοντες θα πρέπει επίσης να παρέχουν συγκεκριμένες οδηγίες για την επιτρεπόμενη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στο πρόγραμμα σπουδών ή στις οδηγίες των βαθμολογούμενων εργασιών ή εξετάσεων, σύμφωνα με τους στόχους του μαθήματος και τα μαθησιακά αποτελέσματα, καθώς και τις οδηγίες ακαδημαϊκής ακεραιότητας. Όπου η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης σε βαθμολογούμενα μαθήματα δεν επιτρέπεται, αυτό θα πρέπει να αναφέρεται στις οδηγίες των εργασιών.
- Ακεραιότητα της Διαδικασίας Αξιολόγησης.
Οι διδάσκοντες ενθαρρύνονται να προσαρμόζουν τις μεθόδους αξιολόγησης για τις εργασίες και τις εξετάσεις, ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα της διαδικασίας αξιολόγησης. Για παράδειγμα, οι εξετάσεις για το σπίτι και οι εργασίες για το σπίτι και οι αξιολογήσεις των εργασιών πρέπει να αντικατασταθούν ή να συμπληρωθούν, με γραπτή εξέταση στην τάξη ή προφορικές εξετάσεις για τον μετριασμό των κινδύνων που σχετίζονται με την Τεχνητή Νοημοσύνη.
- Χρήση Εργαλείων Ανίχνευσης Λογοκλοπής.
Οι διδάσκοντες πρέπει να χρησιμοποιούν εργαλεία ανίχνευσης λογοκλοπής, όπως αυτά που διατίθενται στο Turnitin (AI checker). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι αυτά τα εργαλεία έχουν περιθώριο σφάλματος και δεν θα πρέπει να αποτελούν την μοναδική πηγή για τον εντοπισμό ακαδημαϊκής παράβασης.
- Τεχνητή Νοημοσύνη ως Εργαλείο Διδασκαλίας.
Οι διδάσκοντες δύνανται να χρησιμοποιούν εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης για να παρέχουν εξατομικευμένες ή ομαδικά προσαρμοσμένες ευκαιρίες μάθησης. Ενώ η Τεχνητή Νοημοσύνη

μπορεί να είναι ένα πολύτιμο εργαλείο στην εκπαίδευση, θα πρέπει να συμπληρώνει τον ρόλο του εκπαιδευτή και όχι να τον αντικαθιστά.

➤ Προστασία Απορρήτου και Υπεύθυνη Χρήση.

Οι διδάσκοντες πρέπει να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους Γενικούς Κανονισμούς Προστασίας Δεδομένων (GDPR) και τον Νόμο της ΕΕ για την Τεχνητή Νοημοσύνη³ κατά τη χρήση εργαλείων ή συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης στη διδασκαλία και την αξιολόγηση. Δεν πρέπει να ανεβάζουν εργασία φοιτητών ή τρίτων σε πλατφόρμες Τεχνητής Νοημοσύνης με τρόπους που ενδέχεται να εγείρουν σημαντικούς κινδύνους για την ιδιωτικότητα, την πνευματική ιδιοκτησία, ή την ασφάλεια των δεδομένων.

➤ Ανάπτυξη Ολοκληρωμένων Διδακτικών Ικανοτήτων Τεχνητής Νοημοσύνης.

Οι εκπαιδευτές παροτρύνονται να αναπτύξουν ψηφιακές ικανότητες σχετικά με τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στη διδασκαλία. Σε κάθε περίπτωση, η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στη διδασκαλία θα πρέπει να προσαρμόζεται ώστε να ευθυγραμμίζεται με τα μοναδικά παιδαγωγικά μοντέλα, την επαγγελματική αυτονομία και τις δομικές απαιτήσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁵.

⁵ <https://data.europa.eu/doi/10.2797/828281>